

druhotný; stejně druhotný je její výskyt na s. Moravě, kde se vyskytuje jednotlivě a nevytváří nikdy souvislé bohaté porosty; často roste i v populacích subsp. *mahaleb*. Pěstuje se také v parcích a sadech.

T: 16. Znoj.-brn. pah., 17. Mikul. pah., 18. Jihomor. úv., 19. B. Karp. step., 20. Jihomor. pah. — M: 68. Mor. podh.

5. *Laurocerasus* DUH. — bobkovišeň

Laurocerasus DUHAMEL Traité Arbres Arbust. 1: 345, tab. 133, 1755. — Syn.: *Cerasus* MILL. Gard. Dict., ed. 4, sine p., 1754 p. p. — *Padus* MILL. Gard. Dict., ed. 4, sine p., 1754 p. p. — *Prunus* L. Sp. Pl. 473, 1753 p. p.

Lit.: KALKMAN C. (1965): The Old World species of *Prunus* subg. *Laurocerasus* including those formerly referred to *Pygeum*. Blumea 13: 1–115. — BROWICZ K. (1970): Distribution of woody Rosaceae in W. Asia 5. *Laurocerasus officinalis* Roem. Arbor. Kórnické 15: 5–16.

Vždyzelené keře, vzácněji nízké stromy. Listy se složenou vernací v pupenech; palisty opadavé. Květy malé, bílé, krátce stopkaté v úžlabních hroznech; češule zvonkovitá; kališních a korunních lístků 5; tyčinek 10–25, semeník kulovitý až vejcovitý. Plod kulovitá nebo vejcovitá, dužnatá, lysá peckovice. Pecka ± kulovitá, hladká nebo mělce rýhovaná. — Asi 75 druhů rozšířených ve Středozeří, Asii (především v.) a v Americe (od jihu USA po Peru); v Africe pouze 3 druhy a jeden v Austrálii. — Entomogam. Tox.

1. *Laurocerasus officinalis* M. J. ROEMER — bobkovišeň lékařská Tab. 102/2

Laurocerasus officinalis M. J. ROEMER Fam. Natur. Regni Veg. Syn. Monogr. 3: 91, 1847. — Syn.: *Prunus laurocerasus* L. Sp. Pl. 474, 1753. — *Padus laurocerasus* (L.) MILL. Gard. Dict., ed. 8, sine p., 1768. — *Cerasus laurocerasus* (L.) LOISEL. Nouv. Duh. 5: 6, 1812.

Exsikáty: BAENITZ Herb. Dendrol., no 1082, 1646.

Keř nebo nízký, až 8 m vys. strom s tmavohnědou až černou, drsnou borkou. Mladé větévky lysé, zelené, později šedavé. Pupeny vejcovité, kryté tmavohnědými až černohnědými, zpravidla na vrcholu 3zubými šupinami. Čepel eliptická až šir. eliptická, obvejčitá (–3) 5–20 (–30) cm dl. a 1–10 cm šir., na vrcholu tupě špičatá, na bázi klínovitá až mělce srdčitá, oddáleně pilovitá až téměř celokrajná, na okrajích slabě podvinutá, kožovitá, lysá, na líci tmavozelená, lesklá, na rubu světleji zelená, matná, na bázi čepele nebo na řapíku 2–4 (–6) žlázek, vz. žlásky chybějí; řapík 0,5–1,0 cm dl, palisty 6–12 cm dl. a 1–2 mm šir., lysé, na okraji zpravidla žláznaté. Květenství úžlabní, jednotlivé, přímé, mnohokvěté, husté, 5–13 (–15) cm dl. hrozny kratší než listy nebo ± stejně dl. jako listy v jejichž úžlabí vyrůstají, stopky květenství až 2 cm dl. Květy (4–) 5–8 mm v průměru, bílé, krátce stopkaté, stopky květní 2–4 mm dl.; kališní lístky trojúhelníkovité, ± 1 mm dl., vně lysé, uvnitř řídce chlupaté; korunní lístky obvejčité až eliptické, na bázi náhle zúžené, ± 3 mm dl., zpravidla nazpět ohnuté; tyčinek (10–) 15–25; semeník lysý, přisedlý, čnělka lysá až 5 mm dl. Plodenství přímé; plod

Vysoč., 70. Mor. kras, 71. Drah. vrch., 77. Středomor. Karp.

Druhotný výskyt byl zaznamenán v Praze a jejím okolí, v Českém krasu, s. části dolního Povltaví a v Polabí, na s. Moravě pak v Zábřehu na Moravě, na Hané, u Valašského Meziříčí, Opavy atd.

Celkové rozšíření: Československo, Rakousko, Maďarsko, Rumunsko, Balkánský poloostrov; černomořské pobřeží Sovětského svazu, Malá Asie a odtud až po Irák a Írán.

kulovitá až vejcovitě kulovitá, 8–10 (–15) mm vel., dužnatá, neojíněná, ± lesklá, černá peckovice; pecka ± kulovitá, vzácněji vejcovitá, na vrcholu špičatá, na bázi zaoblená, hladká. IV–V. Ff.

$2n = 140–160, 170–180$ (extra fines)

Druh často pěstovaný v parcích, sadech a zahradách pro neopadavé, lesklé, tmavozelené listy a bílá, dlouho vytrvávající květenství. Dobře snáší zastínění a městské prostředí; dobře přezimuje, pouze při velkých mrazech promrzá (obzvláště velkolisté kultivary). Bobkovišeň pochází z v. Středozeří, Malé Asie, Kavkazu a Střední Asie. (Mapy: SOKOLOV Derevja i kustarniki SSSR 3: 781, 1954; KALKMAN 1965: 35; FUKAREK in Probl. Balkan Fl. Veg. 156, 1975). Pěstuje se v mnoha kultivarech charakteristických především vzrůstem, tvarem nebo zbarvením listů; např. cv. *Angustifolia* (s úzkými listy), cv. *Caucasica* (s velkými listy), cv. *Magnoliifolia* (s nápadně velkými listy), cv. *Zabeliana* (s horizontálním vzrůstem) aj. Jedovatá, listy obsahují kyanoglykosid prunolaurin. Z listů se získává tzv. bobkovišeňová voda (silice) vonící po hořkých mandlích; používá se ve voňavkářském a farmaceutickém průmyslu.

Poznámka: Vzácně se v parcích a sadech pěstuje *Laurocerasus lusitanica* (L.) M. J. ROEMER — bobkovišeň portugalská — s listy na okrajích zřetelně pilovitými a květenstvím až do 30 cm dl., přesahujícím listy, v jejichž úžlabí vyrůstá. Pochází z Pyrenejského poloostrova (Portugalsko), Madeiry a Kanárských ostrovů (mapy: KALKMAN 1965: 35). Perspektivní jsou i některé severoamerické mrazuvzdorné druhy, např. *Laurocerasus caroliniana* (MILL.) M. J. ROEMER a *L. ilicifolia* (WALPERS) M. J. ROEMER.

Tab. 102: 1 *Amygdalus triloba*. – 2 *Laurocerasus officinalis*. – 3 *Amygdalus nana*. – 4 *A. communis*.

